

Складні класи, пов'язані з пам'яттю. Теорема Севіча. PSPACE-повнота. Обчислення на логарифмічній пам'яті. NL-повнота.

Питання:

1. Складні класи, пов'язані з пам'яттю.
2. Теорема Севіча.
3. PSPACE-повнота.
4. Обчислення на логарифмічній пам'яті.
5. NL-повнота

Складні класи, пов'язані з пам'яттю

- Функція $s: \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{N}$ називається **функцією, що конструється за пам'яттю**, якщо існує машина Тьюрінга, яка по входу 1^n обчислює $s(n)$, використовуючи пам'ять $O(s(n))$.
- Нехай $s(n)$ – неспадна функція. Класом **DSPACE($s(n)$)** називається клас мов, які можна розпізнати на детермінованій машині Тьюрінга, на будь-якому вході довжини n , що використовує $O(s(n))$ осередків на робочих стрічках.
- Нехай $s(n)$ - неспадна функція. Класом **NSPACE($s(n)$)** називається клас мов, які можна розпізнати на недетермінованій машині Тьюрінга, на будь-якому вході довжини n , що використовує $O(s(n))$ осередків на робочих стрічках (при будь-яких результатах недетермінірованого вибору)

- Класом **PSPACE** називається $\bigcup_{c=0}^{\infty} DSPACE(n^c)$.
Класом **NPSPACE** називається $\bigcup_{c=0}^{\infty} NSPACE(n^c)$.
- **Теорема 9.1.** Мають місце співвідношення

$$DTIME(t(n)) \subset NTIME(t(n)) \subset DSPACE(t(n))$$

$$\subset NSPACE(t(n)) \subset DTIME(2O(t(n)))$$
- **Зауваження до теореми 9.1.** Розглядаючи клас $DTIME(t(n))$, ми фактично говоримо про те, що $t(n) \geq n$. Втім, вкладення $NSPACE(t(n)) \subset DTIME(2^{O(t(n))})$ виконано вже для $t(n) \geq \log n$.

$$P \subset NP \subset PSPACE \subset NPSPACE \subset EXP.$$

- **Слідство 9.1:**

- **Теорема 9.2.** *Нехай f і g - зростаючі функції, що конструюються по пам'яті, причому $f(n)=o(g(n))$ і $f(n)\geq\log n$. Тоді $DSPACE(f(n)) \subsetneq (DSPACE(g(n))$.*
- **Теорема 9.3. Теорема Севіча:** Якщо $s(n)\geq\log n$, то $NSPACE(s(n)) \subset DSPACE(s(n)^2)$.
- **Слідство 9.2.** $PSPACE = NPSPACE$.

PSPACE-повнота

- Мова B називається **PSPACE - складною**, якщо для будь-якої мови A з PSPACE виконано $A \leq_p B$.
- Мова називається **PSPACE-повною**, якщо вона PSPACE - складна і лежить в PSPACE.
- Якщо B є PSPACE-складною і $B \leq_p C$, то C також PSPACE - складна.
- Якщо B є PSPACE-складною і лежить в P (в NP), то $P = PSPACE$ (відповідно, $NP = PSPACE$).

- **Мовою SPACETMSAT** називається множина $\{(M, x, 1^s) \mid M(x) = 1 \text{ і } M(x) \text{ займає не більше } s \text{ осередків пам'яті}\}$.
- **Теорема 9.4.** Мова SPACETMSAT є PSPACE-повною.
- **Мовою SUCCINCTPATH** називається множина $\{(G, u, v) \mid \text{в графі, побудованому за формулою } \varphi, \text{ є шлях з } u \text{ в } v\}$. Граф за формулою будується таким чином: u і v є слова з n бітів, а φ формула залежить від $2n$ змінних. Ребро між u і v проводиться в разі, коли $(u, v) = 1$.
- **Теорема 9.5.** Мова SUCCINCTPATH є PSPACE-повною.

Приклади повних задач

- **Мовою GG** називається множина $\{(G, x) \mid \text{в узагальненій грі в міста на графі } G \text{ з початковою вершиною } x \text{ виграє перший гравець}\}$.
- *Гра відбувається наступним чином: спочатку фішка ставиться в вершину x , потім двоє по черзі зрушують її по ребрах, при цьому заборонено зрушувати фішку в вершину, де вона вже була. Програє той, хто не може зробити хід.*
- **Теорема 9.6.** *Мова $GG \in PSPACE$ -повною.*

Обчислення за логарифмічною пам'яті

- **Класом L** називається $DSPACE(\log n)$. Класом **NL** називається $NSPACE(\log n)$.
- **Класом coNL** називається множина мов A , таких що $A \in NL$.

Твердження1. Мова $LE = \{(x, y) \mid x \leq y\}$ належить L.

Твердження2. Мова $ADD = \{(x, y, z) \mid x + y = z\}$ належить L.

Твердження3. Мова $TREE = \{G \mid \text{неорієнтовані граф } G \text{ є деревом}\}$ лежить в L.

Таким чином, алгоритм такий:

- Перевірити, що число ребер на одиницю менше числа вершин;
- Перевірити, що немає ізольованих вершин;
- Запустити обхід, починаючи з довільного ребра, перевірити, що він вперше повториться через $2(n - 1)$ кроків.

NL-повнота

- Функція f обчислюється на логарифмічній пам'яті тоді і тільки тоді, коли мови $D_f = \{(x, k) : |f(x)| \leq k\}$ і $E_f = \{(x, i) \mid f(x)_i = 1\}$ лежать в L, при цьому максимальне k , при якому $(x, k) \in D_f$ обмежена поліномом від $|x|$.
- Композиція функцій, обчислюваних на логарифмічній пам'яті, обчислювана на логарифмічній пам'яті.

- **Мова A логарифмічно зводиться до мови B ,** якщо існує функція f , обчислювана на логарифмічній пам'яті, така що для всіх x виконано $x \in A$ тоді і тільки тоді, коли $f(x) \in B$. Позначення $A \leq_l B$.

Твердження :

1. Логарифмічна зведеність *рефлексивна*: $A \leq_l A$;
2. Логарифмічна зведеність *транзитивна*: якщо $A \leq_l B$ і $B \leq_l C$, то $A \leq_l C$;
3. Якщо $A \in L$, а $B \neq \emptyset$ і $B \neq \{0, 1\}^*$, то $A \leq_l B$;
4. Якщо $B \in L$ і $A \leq_l B$, то $A \in L$;
5. Якщо $B \in NL$ і $A \leq_l B$, то $A \in NL$.

- **Мова B називається NL-складною**, якщо для будь-якого $A \in NL$ виконана зведеність $A \leq_l B$. **Мова називається NL-повною**, якщо вона NL-складна і лежить в NL.
- Як завжди, виконані прості твердження:
- **Твердження 1.** Якщо $B \in NL$ -складною і $B \leq_l C$, то C також NL-складна.
- **Твердження 2.** Якщо $B \in NL$ -складною і лежить в L, то $L = NL$.